



Bryssel 18. tammikuuta 2019
REV1 – korvaa 21. marraskuuta 2017
päivätyt tiedonannon

TIEDONANTO

YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN ERO EUROOPAN UNIONISTA JA YKSITYISOIKEUTTA JA KANSAINVÄLISTÄ YKSITYISOIKEUTTA KOSKEVAT EU:N SÄÄNNÖT

Yhdistynyt kuningaskunta ilmoitti 29. maaliskuuta 2017 aikomuksestaan erota unionista Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 50 artiklan mukaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee 'kolmas maa'¹ 30. maaliskuuta 2019 klo 00.00 (Keski-Euroopan aikaa), jäljempänä 'eroamispäivä'².

Erovalmistelut eivät kosketa ainoastaan EU:ta ja kansallisia viranomaisia vaan myös yksityisiä tahoja.

Koska erosopimuksen ratifiointiin liittyy epävarmuustekijöitä, kaikkia asianomaisia muistutetaan oikeudellisista seurauksista, jotka on otettava huomioon, kun Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee kolmas maa.

Jollei erosopimuksen luonnoksessa määrätystä siirtymäkaudesta muuta johdu³, yksityisoikeutta ja kansainvälistä yksityisoikeutta koskevia EU:n sääntöjä ei eroamispäivästä alkaen enää sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Tällä on erityisesti seuraavat vaikutukset:⁴

¹ Kolmas maa on maa, joka ei ole EU:n jäsenvaltio.

² Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 50 artiklan 3 kohdan mukaisesti Eurooppa-neuvosto voi yhteisymmärryksessä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa päättää yksimielisesti, että perussopimusten soveltaminen lakkaa jonakin myöhempänä päivänä.

³ Ks. luonnos Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamista Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä koskevaksi sopimukseksi, josta sovittiin neuvottelijoiden tasolla 14 päivänä marraskuuta 2018, neljäs osa (https://ec.europa.eu/commission/publications/draft-agreement-withdrawal-uk-eu-agreed-negotiators-level-14-november-2018-including-text-article-132_en).

⁴ On syytä muistaa, että Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu kaikilta osin siviili- ja kauppaoikeuden alalla tehtävää oikeudellista yhteistyötä koskevaan unionin säännöstyöhön.

1. KANSAINVÄLINEN TOIMIVALTA

Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevassa EU:n lainsäädännössä vahvistetaan kansainvälistä toimivaltaa koskevat yhdenmukaistetut säännöt, joita sovelletaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, maksukyvyttömyysmenettelyt mukaan lukien, sekä perheoikeuden alalla.⁵ Yleisesti ottaen näitä yhdenmukaistettuja sääntöjä sovelletaan vain, jos vastaajan koti- tai asuinpaikka on jossakin EU:n jäsenvaltiossa.

1.1. Eroamispäivänä vireillä olevat menettelyt

Kun vastaajan kotipaikka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja häntä koskeva menettely on eroamispäivänä vireillä jossakin EU27-jäsenvaltioiden⁶ tuomioistuimessa, asiassa sovelletaan edelleen kansainvälistä toimivaltaa koskevia EU:n sääntöjä.

1.2. Eroamispäivästä alkaen vireille pannut menettelyt

Kun vastaajan kotipaikka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja häntä koskeva menettely pannaan EU27-jäsenvaltioissa vireille eroamispäivänä tai sen jälkeen, asiassa ei enää sovelleta siviili- ja kauppaoikeuden ja perheoikeuden alaa koskeviin EU:n säädöksiin sisältyviä kansainvälistä toimivaltaa koskevia sääntöjä, paitsi jos EU:n säädöksissä vahvistetaan toimivaltasäännöt kolmansien maiden osalta.⁷

Kansainvälinen toimivalta määräytyy näin ollen sen jäsenvaltion kansallisten sääntöjen mukaan, jossa asia on pantu vireille.

Joissakin tapauksissa sovelletaan kansainvälisiä yleissopimuksia, esimerkiksi kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin yleissopimuksia⁸, jos sekä EU / EU:n jäsenvaltiot että Yhdistynyt kuningaskunta ovat asianomaisen yleissopimuksen sopimuspuolia.

2. TUNNUSTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevassa EU:n lainsäädännössä vahvistetaan säännöt, joilla helpotetaan jäsenvaltioissa annettujen oikeudellisten päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa.

⁵ Tässä tiedonannossa ei varsinaisesti käsitellä kuluttajansuojaan liittyviä asioita. Näitä seikkoja käsitellään 27. helmikuuta 2018 julkaistussa tiedonannossa ”*Tiedonanto – Yhdistyneen kuningaskunnan ero Euroopan unionista ja kuluttajansuojaa ja matkustajien oikeuksia koskevat EU:n säännöt*”.

⁶ Vaikka EU:n perussopimuksissa on erityismääräyksiä Irlannin ja Tanskan osallistumisesta EU:n säännösten tähän osaan tai niiden jättäytymisestä sen ulkopuolelle, tässä käytetään yksinkertaisuuden vuoksi käsitettä ”EU27”.

⁷ Näin on tehty esimerkiksi kuluttajariita-asioissa (ks. alaviite 5).

⁸ Yleensä nämä yleissopimukset on saatettu osaksi kunkin yleissopimusten sopimuspuolena olevan valtion kansallista lainsäädäntöä.

2.1. Tuomiot, joihin sovelletaan eksekvatuurimenettelyä

Jos asiaa koskevassa säädöksessä säädetään eksekvatuurimenettelystä ja Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimen tuomiosta on annettu eksekvatuuripäätös EU27-alueella ennen eroamispäivää mutta tuomiota ei ole vielä pantu täytäntöön ennen kyseistä päivää, tuomio voidaan edelleen panna täytäntöön EU27-alueella, eikä asian kannalta ole merkitystä sillä, että tuomion on alun perin antanut Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuin.

2.2. Eroamispäivänä vireillä olevat menettelyt

Ellei Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimen tuomiosta ole annettu eksekvatuuripäätöstä ennen eroamispäivää, tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevia EU:n sääntöjä ei sovelleta Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimen tuomioon, jota ei ole pantu täytäntöön ennen eroamispäivää, vaikka

- tuomio on annettu ennen eroamispäivää tai
- täytäntöönpanomenettely on pantu vireille ennen eroamispäivää.

2.3. Eroamispäivänä tai sen jälkeen vireille pannut menettelyt

EU:n sääntöjä ei enää sovelleta sellaisissa menettelyissä, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanoa ja jotka pannaan vireille EU27-alueella eroamispäivästä alkaen.

Tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon sovelletaan sen jäsenvaltion kansallisia sääntöjä, jossa tunnustamista tai täytäntöönpanoa haetaan.

Joissakin tapauksissa sovelletaan kansainvälisiä yleissopimuksia, esimerkiksi kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin yleissopimuksia⁹, jos sekä EU / EU:n jäsenvaltiot että Yhdistynyt kuningaskunta ovat asianomaisen yleissopimuksen sopimuspuolia.

Kaikkia asianomaisia kehoitetaan ottamaan tämä huomioon arvioidessaan vaihtoehtoja, jotka koskevat kansainväliseen toimivaltaan liittyviä sopimuksia.

3. EU:N ERITYISMENETTELYT

Yksityisoikeuden alalla tehtävää oikeudellista yhteistyötä koskevassa EU:n lainsäädännössä säädetään useista erityismenettelyistä, kuten eurooppalaisesta

⁹ Yleensä nämä yleissopimukset on saatettu osaksi kunkin yleissopimusten sopimuspuolena olevan valtion kansallista lainsäädäntöä.

maksamismääräysmenettelystä¹⁰ ja eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä¹¹.

Tämän tiedonannon 1 ja 2 jaksossa esitettyjä toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevia periaatteita sovelletaan myös näihin oikeudellisiin erityismenettelyihin.

4. JÄSENVALTIOIDEN VÄLISTÄ OIKEUDELLISTA YHTEISTYÖTÄ KOSKEVAT MENETTELYT

Yksityisoikeuden alalla tehtävää oikeudellista yhteistyötä koskevassa EU:n lainsäädännössä säädetään oikeudellisen yhteistyön helpottamisesta (esimerkiksi kun on kyse asiakirjojen tiedoksiannosta¹², todisteiden vastaanottamisesta¹³ tai siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston toiminnasta¹⁴). Eroamispäivästä alkaen EU27-jäsenvaltiot

- eivät jatka sellaisia meneillään olevia oikeudellista yhteistyötä koskevia menettelyjä, joihin Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu,
- eivätkä käynnistä sellaisia uusia oikeudellista yhteistyötä koskevia menettelyjä, joihin Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu,

EU:n lainsäädännön perusteella.

Näitä menettelyjä voidaan jatkaa kolmansien maiden kanssa tehtävää oikeudellista yhteistyötä koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Joissakin tapauksissa sovelletaan kansainvälisiä yleissopimuksia, esimerkiksi kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin yleissopimuksia¹⁵, jos sekä EU / EU:n jäsenvaltiot että Yhdistynyt kuningaskunta ovat asianomaisen yleissopimuksen sopimuspuolia.¹⁶

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1896/2006, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta (EUVL L 399, 30.12.2006, s. 1).

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 861/2007, annettu 11 päivänä heinäkuuta 2007, eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä (EUVL L 199, 31.7.2007, s. 1).

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1393/2007, annettu 13 päivänä marraskuuta 2007, oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa ('asiakirjojen tiedoksianto') ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 kumoamisesta (EUVL L 324, 10.12.2007, s. 79).

¹³ Neuvoston asetus (EY) N:o 1206/2001, annettu 28 päivänä toukokuuta 2001, jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa (EYVL L 174, 27.6.2001, s. 1).

¹⁴ Ks. siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta 28 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn neuvoston päätöksen 2001/470/EY (EYVL L 174, 27.6.2001, s. 25) 8 artikla.

¹⁵ Yleensä nämä yleissopimukset on saatettu osaksi kunkin yleissopimusten sopimuspuolena olevan valtion kansallista lainsäädäntöä.

¹⁶ Kun on esimerkiksi kyse kansainvälisiin lapsikaappauksiin liittyvistä asioista, pyynnön vastaanottanut keskusviranomaisen voi pyynnön esittäneen keskusviranomaisen toimittamaa hakemusta tutkiessaan

Kaikkia kansallisia keskusviranomaisia kehoitetaan arvioimaan, onko olemassa vaara, että oikeudellista yhteistyötä koskevia menettelyjä on kesken eroamispäivänä, ja voidaanko niitä jatkaa kansallisen lainsäädännön tai asiaa koskevan kansainvälisen yleissopimuksen mukaisesti. Jos jatkaminen kansallisen lainsäädännön tai asiaa koskevan kansainvälisen yleissopimuksen mukaisesti on mahdollista, keskusviranomaisen olisi harkittava täydentävän pyynnön esittämistä asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisen yleissopimuksen mukaisesti siltä varalta, että Yhdistynyt kuningaskunta eroaa unionista ilman erosopimusta.

5. MUUT NÄKÖKOHDAT

- Asetuksella (EU) 2016/1191¹⁷ poistetaan apostille-todistusta koskeva vaatimus tietyiltä yleisiltä asiakirjoilta (esimerkiksi syntymätodistuksilta) ja yksinkertaistetaan muita muodollisuuksia. Näin helpotetaan tiettyjen yleisten asiakirjojen liikkuvuutta. Asetuksen (EU) 2016/1191 soveltaminen ei riipu yleisen asiakirjan antamispäivästä vaan päivästä, jona se esitetään toisen jäsenvaltion viranomaisille. Näin ollen asetusta (EU) 2016/1191 ei enää sovelleta Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten antamaan yleiseen asiakirjaan, joka esitetään EU27-jäsenvaltion viranomaisille eroamispäivästä alkaen, riippumatta Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten antaman asiakirjan antamispäivästä ja voimassaoloajasta.
- Komissio on koonnut Euroopan oikeusportaaliin erilaisia välineitä, joissa on tarjolla tietoa kansallisista oikeusjärjestelmistä.¹⁸ Eroamispäivästä alkaen Euroopan oikeusportaalissa ei ole enää saatavilla Yhdistyneeseen kuningaskuntaan liittyviä tietoja. Tämä koskee myös dynaamisia lomakkeita ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevia tietokoosteita.

Yksityisoikeuden alaa koskevia tietoja on tarjolla Euroopan oikeusportaalissa <https://beta.e-justice.europa.eu/?action=home&plang=fi> ja yksityisoikeutta käsittelevällä komission verkkosivustolla http://ec.europa.eu/justice/civil/index_en.htm. Verkkosivuja päivitetään tarpeen mukaan.

Euroopan komissio
Oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosasto

noudattaa kansainvälisestä lapsikaappauksesta vuonna 1980 tehdyn yksityisoikeuden alaa koskevan Haagin yleissopimuksen määräyksiä.

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1191, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, kansalaisten vapaan liikkuvuuden edistämiseksi yksinkertaistamalla tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä Euroopan unionissa koskevia vaatimuksia sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (EUVL L 200, 26.7.2016, s. 1).

¹⁸ <https://e-justice.europa.eu/home.do?action=home&plang=fi>